

SSAD

Stratejik ve Sosyal Arařtırmalar Dergisi

ISSN 2587-2621

Volume 6 Issue 2, July 2022

sisaddergi@gmail.com

Makale Türü/Article Type: Derleme/Review

Makale Gönderim Tarihi/Received Date: 10.04.2022

Makale Kabul Tarihi/Accepted Date: 13.05.2022

DOI: 10.30692/sisad.1101269

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA VE DOĞAL YAŞAM ÇEVRELERİ İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: İTALYA'DA EKO KÖY ÖRNEKLERİ

*An Assessment on The Relationship of Sustainable Development And Natural Life
Environments: Examples of Eco Villages in Italy*

Hülya KÜÇÜK BAYRAKTAR

İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Doktora Öğrencisi

ORCID ID: 0000-0003-2885-8386

hulyakucuk2015@gmail.com

Atf/Citation: Hülya Küçük Bayraktar (2022), “Sürdürülebilir Kalkınma ve Doğal Yaşam Çevreleri İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme: İtalya'da Eko Köy Örnekleri”, *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C.6, S.2 Temmuz 2022, s.505-522.

Öz: Günümüzde yaşam çevremiz, şartlarımız, kentin yoğunluğu, kentte yaşamak için verilen mücadelenin zorluğu, bizleri alternatif bir yaşamı bulma çabasına itmektedir. Bu noktada sürdürülebilir, erişilebilir alternatif bir yaşam için kurulmuş olan eko-köyler karşımıza çıkmaktadır. Eko-köyler, dengeli, sağlıklı, sürdürülebilir bir yaşam şeklinin ne olduğuna dair bir vizyonla ekolojik yaşam ilkeleri üzerine kurulmuş bir yerleşme modeli ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın amacı, ekolojik sorunların çözümüne, sürdürülebilir yaşam çevrelerine, doğal yaşamın kentte hayata geçirilebilmesine katkı sunabilecek bir model olan ve bu alanda başarılı örneklerle sahip İtalya'daki eko-köyleri incelemek ve bu düzlemde Türkiye için öneriler getirmektir. Çalışma nitel yöntem kullanılarak hazırlanmıştır. Çalışmada literatür taraması yapılarak örnek olarak seçilen Torri Superiore, La Citta Della Luce, Campanara, La Comunedı Bagnaia eko köyleri incelenmiştir. Bu eko-köylerin seçilme nedeni İtalya'da eko-köy oluşumları içerisinde başarılı olmalarıdır.

Çalışmada sosyal, kültürel, ekolojik ve ekonomik boyutları ile bütünsellik oluşturan eko-köylerin yerel katılımcı süreçleri geliştirdiği, sosyal ve doğal ortamları aktif olarak yeniden düzenlediği ve yenilediği, çevre kirliliğini önlediği, insanların zararlı davranışlarını en aza indirerek doğanın sürekliliğini sağladığı bulgularına ulaşılmıştır. Bu bağlamda birçok boyutuyla doğayı koruyan ve doğa dostu olan İtalya'daki eko-köylerin, Türkiye için örnek olabileceği söylenebilir. Doğal yaşam çevrelerinin ekolojik yapısını yeniden düşünmek ve değerlendirmek için eko-köy örnekleri ele alınmalı ve her ülke kendi içerisinde uygulanabilirliğini tartışmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir kalkınma, Doğal yaşam çevreleri, Eko-köyler, İtalya.

Abstract: Today, our living environment, our conditions, the density of the city, the difficulty of the struggle to live in the city push us to find an alternative life. At this point, we come across eco-villages established for a sustainable, accessible alternative life. Eco-villages present a settlement model based on ecological living principles, with a vision of what a balanced, healthy, sustainable way of life is. The aim of this study is to examine the eco-villages in Italy,

which is a model that can contribute to the solution of ecological problems, sustainable living environments, and the realization of natural life in the city, and which have successful examples in this field, and to makes suggestions for Turkey on this level. The study was prepared using the qualitative method. In the study, the eco-villages of Torri Superiore, La Citta Della Luce, Campanara, La Comunedì Bagnaia, which were selected as an example by literature review, were examined. The reason for choosing these eco-villages is that they are successful in eco-village formations in Italy.

In the study, it has been found that eco-villages, which form a holism with their social, cultural, ecological and economic dimensions, develop local participatory processes, actively organize and renew the social and natural environments, prevent environmental pollution, and ensure the continuity of nature by minimizing the harmful behaviors of people. In this context, it can be said that eco-villages in Italy, which protect nature in many aspects and are nature friendly, can be an example for Turkey. Eco-village example should be considered in order to rethink and evaluate the ecological structure of natural habitats, and each country should discuss its applicability with in itself.

Keywords: Sustainable development, Natural habitats, Eco-villages, Italy.

GİRİŞ

Eko-köyün ortaya çıkması 1960 yılına kadar uzanmaktadır. Bu tarihten itibaren yapılan çalışmalarda özellikle "toprağa dönüş" hareketi ön plana çıkmaktadır. Bu hareket ile ekolojik, ekonomik, sosyo-kültürel ve manevi açılara önem verilen ve dikkat edilen sürdürülebilir bir yaşam modeli oluşturulması hedeflenmiştir. Bu yaşam modeli ile insan yaşamının doğayla uyumlu olması ve doğaya verilen zararların azaltılması da amaçlanmıştır. Eko-köyler, aynı zamanda ekolojik tasarım projelerini ve yeşil teknolojilerini, katılımcı ve destekleyici sosyal yapılarla birleştirmeyi ve çevresel, sosyal ve ekonomik sorunlara çözüm üretmeyi hedeflemektedir (Kuruoğlu vd., 2021, s.637). Eko-köylerin temel amacı ise ortak yaşam yoluyla sosyal ve doğal çevreleri, arazi ve doğal çevre ile yakınlık boyutunu yeniden oluşturmaktır.

Bu çalışma, eko-köy örneğinde başarılı olan İtalya'daki dört eko-köye (Torri Superiore, La Citta Della Luce, Campanara, La Comunedì Bagnaia) odaklanmaktadır. Bu dört eko-köy incelendikten sonra eko-köylerin alternatif bir yaşam modeli olup olmadığı tartışılmıştır. Bu noktada da İtalya'daki eko-köylerin, Türkiye için örnek model olup olmayacağı ele alınmış ve öneriler getirilmiştir.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde eko-köyler üzerine bir kavramsal çerçeve çizilmiş, eko-köylerin faaliyetleri ve mevcut köylerden farkları ele alınmış ve ikinci bölümde dünyadan ve Türkiye'den bazı eko-köy örnekleri incelenmiştir. Üçüncü bölümde İtalya'daki dört eko-köy ayrıntılı bir şekilde ele alınmış, son bölümde ise incelenen eko-köylerin doğal ve sürdürülebilir yaşam çevreleri için bir model olup olamayacağı ele alınmış ve bununla birlikte Türkiye için örnek teşkil edip edemeyeceği tartışılmıştır.

Kavramsal Çerçeve: Sürdürülebilir Kalkınma ve Eko Köyler

Ekolojik sorunların artması, iklim krizi, endüstriyel tarımın yarattığı tahribat, fosil yakıtlara bağımlılık, çarpık yapılaşmalar gibi nedenlerle yaşam şekillerimizi sorgulamaya başladığımız dönemlerde karşımıza, "alternatif bir yaşamın oluşturulması mümkün mü?" sorusu çıkmaktadır. Bu kapsamda çokça tartışılan, sürdürülebilir kalkınma kavramına vurgu yapılmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma, çağımızda ele alınan önemli kavramlardan biridir (Sachs, 2019: 21). 1987 yılında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu tarafından hazırlanan "*Ortak Geleceğimiz*" isimli raporunda, sürdürülebilir kalkınmaya vurgu yapılmış ve kavram kabul edilmiştir. Bu raporda kavram, "*bugünün gereksinimlerini, gelecek kuşakların da kendi gereksinimlerini karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılayan kalkınma*" olarak tanımlanmıştır (Yeni, 2014: 184). Sürdürülebilir kalkınma günümüzde çevre, ekonomi ve bazı sosyal ölçütleri kapsayan bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma, mevcut kaynakların ihtiyaçlar doğrultusunda korunarak kullanılması ve gelecek nesillere aktarılması olarak da tanımlanmaktadır. Böylece hem bugünün hem de geleceğin ihtiyaçları giderilebilecek hem de kit

kaynaklar ekonomik olarak sürdürülebilir şekilde kullanılabilir. 1992 yılında Rio'da yapılan "Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı"nda sürdürülebilir kalkınma stratejileri yeniden farklı bir şekilde belirlenmiş ve çıktı olarak da Günden 21 ve Yerel Günden 21 Eylem Planları ortaya çıkmıştır. Çevre, ekonomi, yönetsel-kurumsal yapılanma ve sosyal değerler gibi eylem alanlarına sahip olan (Kocaoğlu, 2015, s. 102) sürdürülebilir kalkınma aynı zamanda çok kapsamlı bir kavramdır. Klasik kalkınma anlayışından farklı olarak sadece ekonomi temelli bir kalkınma değil, bununla birlikte çevresel ve sosyal faktörleri de içinde barındıran bir anlayış olarak sürdürülebilir kalkınma kavramı karşımıza çıkmaktadır.

Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için yerelde yaşayan halkın ve tüm paydaşların bir arada olması ve ortak akıl ile karar alabileceği yerelde katılımcı mekanizmaların varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada sürdürülebilir, erişilebilir alternatif bir yaşam için kurulmuş olan eko-köy oluşumları ön plana çıkmakta ve önem kazanmaktadır. Eko-köyler için birçok uzman tarafından farklı tanımlar yapılmış ve farklı eko-köy modelleri öngörülmüştür. Bu tanımlar içinde en kapsamlı olan ve ön plana çıkan Ross-Hildur Jackson'ın tanımıdır. Hildur-Ross Jackson çiftinin kurduğu Gaia Vakfı tarafından "Sürdürülebilir Topluluklar" konusunda yaptırılan araştırma sonucunda ortaya çıkan raporda eko-köyler, "İnsan etkilerinin zararsız bir şekilde doğa ile bütünleştiği, sağlıklı insan gelişimini destekleyen ve başarılı bir biçimde kesintisiz olarak sürebilecek insan ölçeğindeki tam teşekküllü yerleşimler" (Asımgil, 2017, s.97) olarak tanımlanmıştır. Gilman'a (2015) göre eko-köy, "insan faaliyetlerinin, sağlıklı insan gelişimini destekleyecek şekilde, birden fazla inisiyatif merkezi ile zararsız bir şekilde doğal dünyaya entegre edildiği ve başarılı bir şekilde uygulanabildiği, gelecekte de devam edecek olan insan ölçeğinde, tam özellikli bir yerleşim yeridir" (Gilman, 2015 akt., Kuruoğlu vd., 2021, s.637).

Eko-köyler, insanlara dayatılan doğal olmayan yaşam tarzlarına karşı bir hareket olarak ortaya çıkmıştır. 1968 Hareketi'nde de var olan merkezi otoritelerin topluma dayattığı hayat tarzlarına ve kurallarına karşı bir duruş, eko-köylerde de karşımıza çıkmaktadır. Eko-köyler 1980'li yılların ortasından itibaren daha da ön plana çıkarak ivme kazanmıştır. Bu bağlamda eko-köyler de "ilk defa doğal olmayan hayat tarzlarının kendilerine dayatılmasına karşı direnmeye çalışan insan toplulukları tarafından kurulmuştur" (ekoik.com, 2022). Eko-köyler, küresel çapta var olan ekolojik krize karşı en iyi cevap olarak kabul edilen, ekolojik değerleri ve yeşil tüketim uygulamalarını benimseyen, sürdürülebilir bir yaşam tarzı olarak değerlendirilen gönüllü ve deneysel topluluklardır (Kuruoğlu vd., 2021, s.637). Eko-köy kavramının kendisi de ekoloji ve köy terimlerinin birleşiminden oluştuğundan kavramın kendisinde de doğayla uyumlu olma vurgusu görülmektedir. Eko-köyler, dengeli, sağlıklı, sürdürülebilir bir yaşam şeklinin ne olduğuna dair bir vizyonla ekolojik yaşam ilkeleri üzerine kurulmuş bir yerleşme modeli ortaya koymaktadır. Bu noktada eko-köylerin sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında da etkiye sahip olduğu söylenebilir.

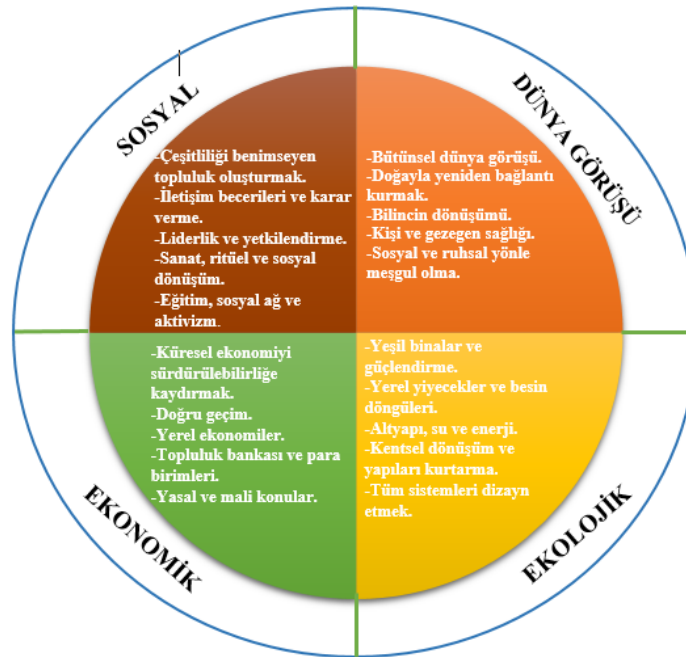
Nitelikli bir amaç uğruna bir araya getirilmiş topluluklar olan eko-köyler, *insan davranışlarını doğayla birleştiren, sağlıklı birey gelişimini destekleyen, insan ölçeğinde kendi kendine yetebilen yaşam planı sağlayan* bir yerleşim modelini öngörmektedir. Bunlar insanlığı derinden etkileyen sürdürülebilirlik politikası ile çevreci hareketlerin en önünde yer almaktadır ve geleneksel yaşama duyulan özlemin canlı tutulması amacına yöneliktir (Brombin, 2015, s.468).

Eko-köyler, doğal yaşam tarzı oluşturmak için çeşitli modeller oluşturarak 21. yüzyılda dünyaya zarar vermeden yaşamının mümkün olduğunu göstermek amacıyla tasarlanmaktadır. Dünyada yaşanan çevre sorunları karşısında çözüm arayışları yoğun biçimde sürmektedir. Bu kapsamda mevcut tasarım ilkeleri sorgulanmakta, kentleri kapsayan alanlar incelenerek ekolojik planlamalar yapılmaktadır. Çevre kirliliğini azaltacak, insan sağlığına uygun ortam şartlarını sağlayabilecek ve ekolojik dengeyi koruyan yapılara yönelik eleman ve malzeme seçimi, mimarinin amacı haline gelmiştir. Bunun sonucunda, ekoloji-mimarlık ilişkisi bazında çeşitli uygulamalarla karşılaşılmaktadır (Brombin, 2015, s.468).

Eko-köy oluşumları kapsamında eko projeler yapıldığı da görülmektedir. Bu projeler, toplumun birlikte yaşama biçimlerini ve ilişkilerini yeniden tanımlayan, daha sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik olarak sürdürülebilir olmayı hedeflemektedir. Eko-köy projelerinde 50 ile 500 üyenin çalıştığı (bu sayı bazen daha az ya da daha çok olabilmektedir) kasıtlı topluluklar mevcuttur. Bir eko-köyde çok çeşitli faaliyetler olabilmektedir. Bu faaliyetler yerel bir ekonomik yapılanmanın oluşmasına katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda; *biyolojik tarım, ziyaretçi ağırlama, özgünlüğüne uygun eğitim merkezleri, ekolojik ve etik ölçütlere uygun emek yoğun işletmeler* ekolojik köy ekonomisini sürdürülebilir bir yapıya kavuşturabilir ve ekolojik köyün ekonomisi bir "Yerel Değişim Sistemi" ile bütünleştirilebilir. Böylece farklı arz talep ihtiyaçlarını takas etmek suretiyle para ödmeden bilgi, mal ve hizmet elde etme imkânı elde edilebilir.

Asımgil (2017), eko-köy tanımlamalarını inceleyerek eko-köyler için karakteristik unsurlar tespit etmiştir. Bu tespitler şu şekildedir: "yeni yaşam tarzı geliştirme, komün yaşam perspektifi, kentsel problemlerin çözümü, yerleşim önermek, bütüncül sistem oluşturulması, eko-köy oluşumunun yorumu, strüktürel yapı, ortak vizyon oluşturulması" olmak üzere sekiz kriter elde edilmiştir (Asımgil, 2017, s.110). Eko-köylerdeki en önemli faaliyetler arasında daha az enerji tüketmek, mimarisini ekoloji ile birleştirmek, yenilenebilir enerji kullanımını incelemek, atıkları yöneterek çevre kirliliğini önlemek, yerel kaynakları geliştirerek yerel ekonomiyi canlandırmak ve yerel organik gıdayı ön plana çıkararak üretimini yapmak, işbirliğine dayalı bir sosyal ekonomi şeması oluşturmak, uyumlu ve dayanışma içinde yaşayan topluluklar, katılımcı bir karar alma mekanizması oluşturmak yer almaktadır (Kuruoğlu vd., 2021, s.639). Brombin (2015) "Faces of sustainability in Italianecovillages: food as contactzone" çalışmasında eko-köy topluluklarının sadece tüketim alışkanlıklarını değiştirmede, aynı zamanda alternatif bir yeşil yaşam tarzının yaratılmasını ilgilendiren ekolojik değerleri de benimsediğini ifade etmektedir. Bununla birlikte eko-köyler, kendi ürettiği sağlıklı, organik gıda fikrini somutlaştırmakla kalmaz; sosyal ilişkileri de geliştirmekte, estetiği ve etik ilkeleri ön plana çıkarmaktadır. Çalışmada gıda uygulamalarında eko-köylerin farklı aktörler arasındaki ilişkiyi ve etkileşimi sağladığı, karşılıklı öğrenme ve yaratıcılık fikrinin olduğu temas alanı olarak ifade etmektedir (Brombin, 2015, s.476). Eko-köylerin sürdürülebilir olması için gerekli 4 boyut bulunmaktadır.

Şekil 1: Eko-köylerin Sürdürülebilirlik Boyutları

Kaynak: (<https://www.create.green/program/edc> faydalanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur).

Şekil 1 'de görüldüğü gibi eko-köylerin sürdürülebilirliğinin, sosyal, ekonomik, ekolojik ve dünya görüşü olmak üzere 4 boyutu bulunmaktadır. Bu boyutların içeriğinde; insanın yeniden doğayla bağlantı kurması, çeşitlilikleri benimseyen toplulukların oluşturulması, sistemlerin dizayn edilmesi, kentlerin yeniden doğaya uyumlu şekilde dönüştürülmesi, ekonomik sürdürülabilirliğinin sağlanması, yerel ekonomi, yeşil binaların oluşturulması ve var olanların güçlendirilmesi, yerel yiyeceklerin yer aldığı görülmektedir. Eko-köylerin doğayla uyumlu ve sürdürülebilir şekilde var olabilmesi bu dört boyutun varlığına ve içerdiği ilkelerin hayata geçirilmesine bağlıdır. Bu kapsamda sosyal, ekonomik, ekolojik ve dünya görüşü boyutlarının varlığı eko-köylerin sürdürülebilir olması için önem taşımaktadır.

Eko-köylerin özelliklerini ise Gilman, insanların birbirini tanıdığı bir ölçekte olmasına, insan faaliyetlerinin doğayla bütünleşmesi ve kendi kendine yeten bir yerleşimin oluşması olarak tanımlamaktadır. Bununla birlikte eko-köylerdeki nüfusun maksimum 500 kişi ile sınırlandırılması gerektiğini de savunmaktadır (Gilman ve Gilman, 1991; akt. Kuruoğlu vd, 2021, s.638). Bu kapsamda eko-köylerin mevcut köylerden farklılığına değinmek önemlidir. Aşağıdaki Tablo 1'de eko-köy ve mevcut köyler arasındaki farklılık 4 ölçüt üzerinden karşılaştırılmıştır. Eko-köy'de insanlar ortak bir ideal etrafında toplanmaktadır. Mevcut köyde zorunlu olarak yaşanırken eko-köyde gönüllü olarak yaşanmaktadır. Farklılıklar ekolojik, kültürel, sosyal ve ekonomik olmak üzere dört açıdan ele alınabilir.

Tablo 1: Eko-köylerin ve Mevcut Köylerin Farklılıkları

Boyutlar	Eko-köyler	Mevcut Köyler
Ekolojik	-Çevre hassasiyeti çok gelişmiştir.	-Çevre hassasiyeti gelişmemiştir. Çevre bilinci istenilen düzeyde değildir.
Kültürel	-Ortak değer üretme- geliştirme ve insan ilişkileri gelişmiştir.	-Ortak değer üretme- geliştirme ve insan ilişkileri gelişmemiştir.
Sosyal	-Dayanışma ve paylaşım gelişmiştir.	-Dayanışma ve paylaşım ekolojik köyler kadar gelişmemiştir.
Ekonomik	-Üretim çeşitliliği ve özellikle yerel ekonomiyle bütünleşmeye dönük yapılanma gelişmiştir.	-Üretim çeşitliliği ve özellikle yerel ekonomiyle bütünleşmeye dönük yapılanma sınırlılık arz etmektedir. -Ekonomik anlamda dayanışma dış zorlamalarla gerçekleşmektedir. -Belli ürünler konusunda uzmanlaşmış köylerin sayısı ise oldukça sınırlıdır.

Kaynak: (<https://ecotopianetwork.wordpress.com/> faydalanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur).

Tablo 1'den de görüldüğü gibi eko-köyler ve mevcut köyler arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Değerlendirilen ekolojik, kültürel, sosyal ve ekonomik ölçütlerin hepsinde eko-köylerin daha gelişmiş, bilinçli ve doğa ile birlikte yaşamı önceleyen oluşumlar olduğu görülmektedir. Thibaud (2004), eko-köylerin ekolojik, sosyal, kültürel, ekonomik boyutlarının yanında hukuki ve mali nitelikleri ile de ön plana çıktığını ifade etmektedir. Bu altı boyutun yanında ekonomik açıdan eko-köylerde farklı faaliyetlerin olması gerektiği de vurgulanmaktadır. Bunlar: "biyolojik tarımın geliştirilmesi, ziyaretçi kabul etmek, ekolojik ürünler üretme, eğitim merkezleri, sanat ve zanaat faaliyetleri, yapı şantiyeleri, yeni eğitsel deneyimler, kısmi yerleşme, eşit düzeyde gelirdir" (Thibaud, 2004, akt., https://ecotopianetwork.wordpress.com, 2022).

İfade edilenler kapsamında eko-köylerin doğal yaşamı koruması, kendi üretimini gerçekleştirmeye çalışması, biyolojik tarım ve üretim yapması, insanı doğayla uyumlu

yaşayabilecek şekilde eğitmesi ve insanın kendi içine dönüş yapmasını sağlaması, kültürel yönleri ön plana çıkarması ve değerleri koruması, karar alma sürecine herkesi dâhil ederek ortak bir şekilde yapılması ile doğrudan demokrasinin hayata geçirilmeye çalışılması, yerel kaynakların ekonomik kullanılması ilkelerini benimsemesi eko-köylerin sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında etkin bir oluşum olarak yer almasını sağlamaktadır.

Küresel Eko-Köy Ağı (GEN)

Eko-köy konseptini geliştirmek ve bütün eko-köyleri bir araya getirmek için Gaia Trust, eko toplulukların temsilcilerinin bir arada olduğu bir oluşum kurmuştur. Bu oluşum, GEN'in meydana gelmesinde ilk adım olarak değerlendirilmektedir. 1992 yılında düzenlenen Rio Zirvesi'nden sonra 1994 yılında kurulan Küresel Eko-Köy Ağı (GEN) giderek genişlemiştir. Küresel Eko-Köy Ağı, benzer amaçları olan ancak bağımsız olarak yürütülen dünya çapında yüzlerce küçük ölçekli projeyi birbirine bağlamıştır (Kuruoğlu vd., 2021, s.637). GEN Küresel eko-köy ağı 1995 yılında kurulmuştur. Ancak ilk eko-köylerin kurulması 60'lı ve 70'li yıllara kadar uzanmaktadır. "*Bilinçli yaşamda deney*" olarak başlayan eko-köy oluşumları, eko-köy terimi kurulmadan çok önce var olmuştur. Eko-köyler, ekolojik ayak izini azaltırken daha iyi bir yaşam kalitesini hedefleyen farklı bir yaşam tarzı modeli de ortaya koymaktadır (<https://gen-europe.org/ecovillages/what-is-an-ecovillage>, 2022).

GEN'in genel amacı, tüketim toplumlarının çevreye verdiği zararı en aza indirerek, insanlara daha kaliteli ve doğayla uyumlu, doğayı koruyan, sosyallığın ön planda olduğu alternatif bir yaşam modeli oluşturmaktır. Bu noktada uyguladığı çalışmalarda ve projelerde ekonomik olarak sürdürülebilirliği, sürdürülebilir teknolojileri ve işletmeleri geliştirmeyi öncelemektedir. Bu kapsamda uluslararası bir bilgi ağı oluşturularak eko-köyler arasında bilgi ve beceri alışverişini sağlamayı ve gençlerin eğitilmesini hedeflemektedir (<https://ecotopianetwork.wordpress.com>, 2022).

İlk Uluslararası GEN toplantısı Findhorn Eko-köyünde 1995 yılında düzenlenmiştir. Bu toplantıya birçok gönüllü katılmış ve eko-köy kavramı ilk kez ayrıntılı bir şekilde bu toplantıda tanımlanmıştır. Bu tanımlamadan sonra daha önceki tarihlerde oluşturulmuş bu tür girişimler eko-köy olarak anılmıştır (Zeybek ve Arslan, 2019, s.139). Eko-köylerdeki yaşamın önemli bir yönü, genellikle yerel çevreye, insanlara ve hayvanlara her yaşta fayda sağlamak için oluşturulan topluluk liderliğindeki projeler olan eko projelerdir. Eko-köylerde yer alan birçok proje türü vardır. Bazıları çevresel niteliktedir ve bazıları daha çok sosyal yönle odaklanmıştır. Eko-köyleri ortaya çıkan nedenlerin (çevre kirliliği, ekolojik ilklere odaklanmanın sürdürülebilirliği sağlaması, alternatif yaşam modeli oluşturma, doğayla uyumlu yaşama, organik üretim yapma vb.) günümüzde daha belirgin hale gelmesiyle eko-köylerin sayılarının arttığı ve tüm dünyaya yayıldığı görülmektedir. Bu kapsamda bir sonraki bölümde dünyada başarılı olmuş eko-köy örnekleri içerisinde dört eko-köy yer verilmiştir.

Dünyadan Eko Köy Örnekleri

Eko-köy girişimleri ortaya çıktığı günden bugüne benimsenmiş ve alternatif, sürdürülebilir doğal bir yaşam için tercih edilmeye başlanmıştır. Bu noktada da eko-köylerin sayısı gün geçtikçe artış göstermiştir. Eko-köy fikri doğal kaynakları en çok tüketen kıtalardan biri olan Avrupa'da başlamıştır. Bu bağlamda da eko-köylerin çoğu Avrupa'da bulunmaktadır. Bu kapsamda dünyada öne çıkan ve başarılı eko-köy örneklerinden dördü bu bölümde kısaca ele alınmıştır.

Auroville Eko-köyü: Eko-köylerin ilk örneklerinden biri olan Auroville, 1968 yılında Hindistan'ın güneyinde Tamil Nadu eyaletinde kurulmuştur. Bu eko-köy, kusursuz bir yaşam için ihtiyaç duyulabilecek mekânların tasarımını ve gelişimini düşünerek ortaya koymakta ve spiritüel uygulamalara önem vermektedir. Auroville, Uzak doğu felsefesinde insanın sahip olması gereken 12 erdeme odaklanarak çalışmalarını sürdürmektedir. Odaklanılan amaca ulaşabilmek için gerekli olan mekânlar arasında erdem bahçeleri öne çıkanlardır (Zeybek, 2020, s.383). Eko-köyde 40'ın

üzerinde mimar yaşamakta ve yenilikçi, çeşitli yapı teknikleri geliştirilmektedir. Bununla birlikte Auroville, yenilenebilir enerji, uygun yapı teknolojisi, tasarım ve inşaat alanında yürütülen örnek çalışmaların tanınmasıyla bir dizi ulusal ve uluslararası ödüle layık görülmüştür. Eko-köy, 59 farklı ulustan toplamda 2.500 kişinin yaşadığı bir yerleşim olarak dikkat çekmektedir. Eko-köy, birçok araştırmacıyı, öğrenciyi ve ziyaretçiyi ağırlamaktadır. Bunun yanında eğitim imkânı da sunmaktadır. Eğitimler arasında, "*düşük maliyetli bina teknolojisi, sürdürülebilir yaşam, gıda güvenliği ve organik tarım, mimari uygulamalar ve yerleşke planlama*" bulunmaktadır. En çok önem verilen ve odaklanılan eğitimler arasında ise, "*çevre eğitimi, tohum bankaları oluşturma, tıbbi bitkiler, geleneksel botanik bilimi, deneysel eğitim yöntemleri, felsefe, alternatif tıp ve iyileştirme yöntemleri*" yer almaktadır (Zeybek, 2020, s.384). İfade edilenler değerlendirildiğinde Auroville için geniş katılımcı grubu olan, doğayla yaşamaya önem veren, eğitimi ön planda tutan bir eko-köy olduğu söylenebilir.

Solheimar Eko-köyü: Solheimar, İzlanda'da yer alan Avrupa'nın en büyük ve en eski sürdürülebilir topluluklarından biridir. Eko-köy, ekolojiye ve sanata odaklanması ve bu konularda yaptığı çalışmalarla ünlüdür. Solheimar eko-köyünde yaklaşık olarak 100 kişi yaşamakta ve bu kişiler birlikte çalışmaktadır. Eko-köyün çeşitli sürdürülebilir yapıları bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi de 2002 yılında açılan bir okul ve spor merkezidir. Bu yapılar mimarlık firması tarafından, estetiğin, doğal kaynakların öncelenmesiyle yapılmaktadır. Eko-köy 1930 yılında jeotermal enerji kullanarak ihtiyacını karşılayabilmekteydi. Günümüzde ise sıcak su ve ısıtma sistemi, yerin 169 metresinden sıcak su çekebilen jeotermal sistemle desteklenmektedir. Bununla birlikte 600W rüzgâr türbini, mini hidrolik türbin ve 1.400 W güneş jeneratörüne sahiptir. Eko-köy, kullandığı enerjinin %80'nini yenilenebilir kaynaklardan elde etmektedir (<https://tr.inesdelacalzada.com>, 2022). Solheimar eko-köyü, yeniden ağaçlandırma yapmakta, sebzeler, şifalı bitkiler üretmekte ve tüketmektedir. Aynı zamanda eko-köy kendi geri dönüşüm sistemine ve devlet tarafından verilen organik üretim sertifikasına da sahiptir. Eko-köyde yaşayan kişiler yıl boyunca çeşitli etkinlikler düzenlemektedirler. Bu kişiler eko-köyde bulunan kafede, fırında, kilisede, el sanatları atölyelerinde ve sanat kompleksinde çalışmaktadır. Eko-köy, ekolojik bir toplulukla yaşama deneyimini paylaşmak isteyen gönüllü gruplarını düzenli olarak kabul etmektedir (<https://tr.inesdelacalzada.com/>, 2022).

Sieben Linden Eko-köyü: 1986 yılında yoğun çalışmalar yapılarak 47,5 hektarlık bir alana kurulan Sieben Linden Eko-köyünde 100 yetişkin ve 40 çocuk yaşamaktadır (<https://m.arkitera.com>, 2021). Sieben Linden kelimesi, Türkçe'de "*Yedi İhlamur Ağacı*" anlamına gelmektedir. Almanya'nın en bilinen eko-köyü olan Sieben Linden'in amacı, eko-köyün bulunduğu bölgede küçük bir ekolojik iz bırakarak yaşamaktır. Eko-köy ekolojik sürdürülebilirlik açısından birçok uygulamayı kapsamakta ve hayata geçirmektedir (Edirne Erdiñç ve Seçer Kariptaş, 2015, s.45). Eko-köyde saman evler yapılmakta, elektrik enerjisi güneş panellerinden, ısınma ise kendi yetiştirdikleri ağaçlardan sağlanmaktadır. Eko-köyde sebze ve meyve ihtiyacının %75'i kendi üretimlerinden karşılanmaktadır. 47,5 hektarı orman olan eko-köyün, 26 hektarı bahçe ve tarlalarla kaplıdır. Binaların kapladığı alan ise 9 hektardır, meydan ve yollar da toplamda 82,5 hektar arazi üzerine konumlanmıştır (Zeybek ve Arslan, 2019, s.139).

Findhorn Eko-Köyü: Bu eko-köy, İngiltere adasının kuzeyinde, deniz kenarında konumlanmış ve 1962 yılında kurulmuştur (<https://www.yesilist.com>, 2022). Eko-köyde yüzlerce yıllık taş binalar bulunmaktadır. Findhorn eko-köyü İskoç köyüne on dakika uzaklıkta bir mesafede yer almaktadır. Eko-köyün konumu nedeniyle gelgitlerin yaşanmasından dolayı deniz sürekli alçalıp yükselmekte ve ardında kum tepeleri bırakmaktadır. Eko-köy, bu eko-köyde karavanlarda yaşayan kişiler tarafından kurulmuştur. Eko-köyün nüfusu 470 kişidir. Bu eko-köy, "*doğanın verdiğiinden fazla olanı almamak*" felsefesi üzerine kurulmuştur (Edirne Erdiñç ve Seçer Kariptaş, 2015, s.45).

Findhorn Eko-köyünde 61 ekolojik bina, 4 rüzgâr tribünü ve iyi bir geri dönüşüm sistemi bulunmaktadır. Bununla birlikte eko-köyün kendisine ait bankası ve para birimi de mevcuttur.

Eko-köyün enerjisi rüzgâr tribünleri ve güneş enerjisinden elde edilmektedir (Zeybek ve Arslan, 2019: s.139). Eko-köyü her yıl 4 bin kişi ziyaret etmektedir. Eko-köyde, bilgisayar firması, ses stüdyosu, eczane, kitapçı, dokuma atölyesi bulunmakta ve eğitimler de ekolojik yaşam, sağlık ve sanat gibi konular üzerinde durulmaktadır (<https://m.arkitera.com>, 2021). Dünya örnekleri değerlendirildiğinde tam olarak kendi kendine yetebilen bir eko-köy bulunmamaktadır. Ancak eko-köylerin içerisinde tam olarak kendi kendine yetebilme noktasına en çok yaklaşan eko-köy Findhorn Eko-köyü olduğu söylenebilir (Zeybek ve Arslan, 2019, s.139).

Türkiye'den Eko-Köy Örnekleri

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yaşanan çevre sorunlarına karşı önlem alabilmek ve farklı yönde çözüm önerileri getirebilmek için çalışmalar yapılmaktadır. Ekoloji tartışmaların ortaya çıkması Türkiye'de 1996 yılında yapılan Habitat II Kent zirvesi ile başlamıştır. Bu kapsamda da eko-köy oluşumları gelişmeye başlamıştır. (Edirne Erdiç ve Seçer Kariptaş, 2015, s.45). Türkiye'de ekolojik köylerin sayısı oldukça azdır. Ancak sürdürülebilir ekolojik tarım ve yaşam tarzı için uğraş veren eko-köyler ve çiftlikler bulunmaktadır. Bu eko-köylerde bulunmak isteyenler konaklayarak maddi ve manevi açıdan eko-köye katkı sunabilmektedirler (Asimgil, 2017, s.105). Türkiye'de toplamda 10 eko-köy girişi bulunmaktadır. Bunların dışında eko-köye benzer organizasyonlar da mevcuttur. Bu girişimler organizasyonlara üye olmadan ve bireysel olarak geliştirilmek için uğraşılan eko-köy çalışmalarıdır (Güleryüz, 2013). Türkiye'de eko-köylerle hem geleneksel yerleşimlerin sürdürülebilirliğinin sağlanmaya çalışıldığı hem de yeni yerleşimlerin ekolojik yaklaşımla planlanmasının yapıldığı görülmektedir. Bu bölümde Türkiye'den Kapor Çiftliği, Latif Yalçın Çiftliği, Birecik Doğa Evi ve Gağgı Çiftliği incelenmiştir.

Kapor Çiftliği: İç Anadolu Bölgesi'nin Nevşehir ilinde bulunan çiftlik, Avanos'ta yer almaktadır. Bölgede karasal iklim hâkim olduğu için çiftliğin geçim kaynağı da tarım ve hayvancılıktır. Bunun yanında turizm, çömlükçülük, çanakçılık ve halıcılık da yapılmaktadır (<https://www.kapor.com.tr>, 2021). Çiftlik sahibi, bölgenin organik tarım ve alternatif turizm alanlarında gelişmesi için yıllardır büyük çaba göstermektedir (<https://www.yesilist.com>, 2022).

Latif Yalçın Çiftliği: Latif Yalçın Çiftliği, Erzincan'da bulunan Apçağa ve Kemaliye köyü arasında konumlanmaktadır. Çiftlik sahibi, ekolojik yaşamı deneyimlemek için gelen misafirleri üç ayrı yerde bulunan evinde misafir etmektedir. Bu eko-köy girişi olan çiftlikte yaklaşık 100 farklı bitki toplanmakta ve kurutulmaktadır. Bu kurutulmuş bitkilerden "zetirin" adında bir baharat elde edilmektedir (Kılıç ve İşcan, 2019, s.5).

Birecik Doğa Evi: Bu ev Şanlıurfa'nın Hoca Şerif mahallesinde yer almaktadır. Birecik Doğa Evi, bir grup arkadaş tarafından yönetilmektedir. Ekolojik yöntemle sebze, meyve üretimi yapılmaktadır. Birecik Doğa Evi'nde gönüllü olarak çalışan 6 kişi nesli tükenmekte olan türler üzerinde çalışmaktadır (<https://www.yesilist.com>, 2022). Çöl varanları, çizgili sırtlanlar ve kelaynaklar gibi ender bulunan hayvanlara da bölge ev sahipliği yapmaktadır. Birecik Doğa Evi'nin geçim kaynağı bölgenin de olduğu gibi fıstıkçılık ve sebzeçiliktir. Bununla birlikte İran-Turan bitki örtüsünün bulunduğu bölgeye yerli ve yabancı birçok turist gelmektedir (Kılıç ve İşcan, 2019, s.6).

Gağgı Çiftliği: 2010 yılında kurulan çiftlik, İzmir'in Bayındır ilçesinde Sarıyurt köyünde bulunan Karlık dağının batı yakasında 850 metre rakımda 50 dönümlük arazide yer almaktadır. Gağgı Çiftliği'nde hiçbir ayırım yapılmadan insanlarla birlikte bir yaşam sürdürülmektedir. Çiftlik, 900 yıllık kestane, ceviz, armut, elma, erik ve meşe ile çevrilmiştir. Teknolojinin ve paranın çok az kullanıldığı çiftlikte doğa ile iç içe doğal bir yaşam sürdürülmektedir. Çiftlik ziyaretçi de kabul etmekte ve çiftlikte yetiştirilen meyve ve sebzelerin birçoğu ziyaretçilerle paylaşılmaktadır. Ürünlerin fazlası kurutulmakta ve kış için saklanmaktadır (<https://www.yesilist.com>, 2022).

İtalya'da Eko-köyler

İtalya'da birçok eko-köy bulunmaktadır. İtalya hızlı yaşama ve sağlıksız yemek yeme alışkanlıklarına karşı gelerek Slow Food hareketinin öncüsü olmuştur. Bununla birlikte yine insanların kentlerde hızlı yaşamlarına karşı 4 belediyenin bir araya gelerek oluşturduğu Cittaslow hareketinin birliğinin çıkış noktası İtalya'dır. Eko-köylerin çıkış noktası da doğaya verilen tahribatın ve çevre kirliliğinin artması, insanlara dayatılan yaşam kurallarının oluşturduğu baskı, organik tarımdan uzaklaşılması vb. sebeplere karşı durmak ve alternatif bir yaşam modeli oluşturmaktır. Bu bağlamda Slow Food ve Cittaslow hareketleri ile eko-köy hareketinin çıkış noktalarının sağlıklı yaşam ve sürdürülebilirlik açılarından benzerlik gösterdiği söylenebilir. Bu bağlamda İtalya'da doğayla uyum içinde yaşamayı, dayanışmacı ruhu, organik üretimi, sanata ve zanaata önem vermeyi, çevreye verilen zararı en aza indirme fikrini kapsayan birçok eko-köy kurulmuştur.

İtalya'da bulunan eko-köyleri bir araya toplayan ve destekleyen oluşum RIVE-İtalyan Ekolojik Köyler Ağı (The Italian Network of Ecological Villages) 1996 yılında kurulmuştur. İtalyan topraklarına dağılmış birçok heterojen eko-köylerle temas halinde olmayı ve yenilerinin başlatılmasını desteklemeyi amaçlamaktadır. 34 üyesi bulunan birlik, İtalyan eko-köylerinin üyeleri, destekçileri ve arkadaşlarıyla tanışma fırsatı, yıl boyunca halka açık toplantıların ve üyelere özel toplantıların organizasyonu, tek bir organizasyon aracılığıyla çok renkli ekolojik köyleri temsil etme fırsatı, yeni projeler için destek vermeyi amaçlamaktadır. RIVE'nin Toscana, Umbria, Lazio'da merkezleri bulunmaktadır (<https://ecovillaggi.it>, 2022).

RIVE Misyon İlkeleri:

- Topluluk yaşamı deneyiminin daha iyi bir dünya için gerçek sosyal ve eğitsel deney laboratuvarları olduğuna inanır.
- Çalışmalarında sosyal eşitliği manevi, ekolojik ve ekonomik uyuma dayalı etik temelli olarak gerçekleştirir.
- Toplulukların deneyimlerinin yayılmasını kolaylaştırır/teşvik eder ve hâlihazırda mevcut olan ve yeni doğan eko-köy projelerini destekler.
- Barış kültürünü, karşılıklı kabulü, farklılıklara saygıyı ve dayanışmayı teşvik eden tüm kuruluşları destekler ve işbirliği yapar (<https://ecovillaggi.it>, 2022).

RIVE Teklifleri:

- İtalyan eko-köylerinin üyeleri, destekçileri ve arkadaşlarıyla tanışma fırsatı sağlar.
- RIVE, yıl boyunca halka açık toplantıların ve üyelere özel toplantıların organizasyonunu yapar.
- Tek bir organizasyon aracılığıyla çok sayıda renkli ekolojik köyü temsil etme fırsatı sunar.
- Eko-köylere yeni projeler için destek ve tavsiye verir.
- Üyelerinin kendilerini tanıtabilecekleri ve faaliyetlerini gösterebilecekleri bir web sitesi ve bir haber bülteni ve ağ ile işbirliği yapmak için bir posta listesi sunar.
- Eko-köylerin, GEN-Europe'a (Küresel Ekoköy Ağı) katılarak, uluslararası hareketlere doğrudan temas etmesini sağlar (<https://ecovillaggi.it>, 2022).

Bu bağlamda RIVE- İtalyan Ekolojik Köyler Ağı'na üye olan Torri Superiore, La Cittadi Luce, Campanara, La Comune Di Bagnaia eko-köyleri incelenecektir.

Torri Superiore

Torri Superiore eko-köyü, tüm köyü korumak ve yerleşik bir topluluğa ev sahipliği yapmak için 1989 yılında kurulmuştur. Eko-köy, 13. yüzyıldan kalma küçük bir orta çağ kasabasında bulunmaktadır. İtalya'daki en eski eko-köylerden biri olan Torri Superiore, Ligurya'da Bevera nehri vadisinde (Ventimiglia'nın iç kesimlerinde), ormanlar ve doğal saf su havuzları arasında yer

almaktadır. Eko-köy olmadan önce terk edilmiş olan Torri Superiore, sürdürülebilirliğe dikkat edilerek kurtarılmış ve bir değer haline gelmiştir. Başlangıçta, kasabanın toparlanması bir ütopya gibi görünmesine rağmen, yirmi yıl içinde 150'den fazla oda restore edilerek eko-köy tamamlanmıştır (<https://ecovillaggi.it>, 2022).

Şekil 2: Torri Superiore

Kaynak: torri-superiore.org.

Kurulduğu günden itibaren aktif olarak faaliyetlerine devam eden toplulukta 25 kişi bulunmaktadır. Eko-köy, eko-turizm projesi ve kültür derneğine de ev sahipliği yapmaktadır (<https://ecovillaggi.it>, 2022). Dernek, köyün yarısında Ture Nirvane Kooperatifi şirketi aracılığıyla halka açık bir kültür merkezi olarak faaliyet göstermektedir. Diğer yarısı üyelere aittir ve tamamı restore edilmiş 20 daireye bölünmüştür. Kısmen İtalyan ve kısmen Alman olan üyeler, tüm yemekleri paylaşmakta, kültürel ve sosyal faaliyetler, organik tarım programları yapmakta ve eko-misafirhane ile ilgilenmektedir. Dernek, hiçbir dogmatik dini veya siyasi duruşu olmaksızın, sürdürülebilirlik ve işbirliği ilkelerine dayalı çalışmalar yapmaktadır. Tüm ana kararlar, yılda iki kez toplanan Genel Kurul tarafından çoğunluk kuralı ile alınmaktadır. Yönetim Konseyi genellikle her üç ayda bir toplanmakta; günlük kararlar verilmekte, her pazartesi günü toplanılıp fikir birliği ile hareket edilmektedir (ecovillaggi.it, 2022).

İtalya'da ilk permakültür kurslarına ev sahipliği yapan Torri Superiore, bugün tarımsal yenilik, misafirperverlik ve sürdürülebilir turizm ile ilgilenmektedir. Aynı zamanda yoga seminerlerinden yaşamı kolaylaştırma kurslarına kadar birçok kurs ve etkinliğe de ev sahipliği yapmaktadır. 30 yılı aşkın bir süredir kahvaltı, öğle ve akşam yemeklerini birlikte yiyen yetişkinler ve çocuklar da dâhil olmak üzere eko-köyde 25 kişi yaşamaktadır. Böylece Torri Superiore'da birkaç gün misafir olarak yaşayanlar bile aynı deneyimi yaşayabilmekte, keyifli anlara ve eko-köyün günlük yaşamına katılabilmektedir (ecovillaggi.it, 2022).

La Citta Della Luce

1995 yılında kurulan La Citta Della Luce eko-köyü yeni bir toplum modelini öngörmektedir. Bu eko-köy, İtalya'nın Marche adlı bölgesinde, Adriyatik denizinden sadece birkaç km uzaklıkta yer almaktadır. Eko-köy, bir tepenin üzerine kurulmuş 2000 m²'lik eski yaşam yapısından inşa edilmiştir ve etrafı ekili alanlarla çevrilmiştir. Eko-köyde ana dil olan İtalyancanın yanında, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca da konuşulmaktadır (ecovillage.org). La Citta Della Luce, insanın bütünsel bir vizyonunu benimseyen, fiziksel, duygusal, zihinsel ve ruhsal boyutları

kollektif, ekolojik ve evrimsel bir vizyona entegre eden, herkese açık bir büyüme ve paylaşma yeridir.

Şekil 3: La Citta Della Luce

Kaynak: <https://www.lacittadellaluce.org/it>

Bu eko-köy yasal olarak bireylerin maddi ve içsel sağlıkları için geliştirilmiş bütünsel disiplinlerin araştırılmasını, uygulanmasını ve yayılmasını sağlayan bir eko-köy ve Kültür Derneği'dir. Bu amaca ulaşabilmek için eko-köyde "*Reiki Method Usui, Ayurveda, Yoga, Family Constellation, Beach Flowers, Light Water, Bio-enerjik gıda, Kinesiyoloji, Vedik ve Batı Astrolojisi, Arkeptik Psicosophy, Reich Pscology*" seminerleri, kursları ve eğitimleri düzenlenmektedir. Reiki Metodu Usui, topluluğun ana noktasıdır. Bunun nedeni, bu yöntemin evrensel enerji ile içsel dengeyi ve bağlantıyı yeniden kazanmasına yardımcı olarak yol göstermesidir (ecovillage.org, 2022). Bu eko-köyü oluşturmadaki amaç, doğaya ve tüm insanlara saygılı, kaynakları paylaşabilen ve kullanabilen, sevgi ve farkındalığa dayalı bir toplum modeli yaratmak ve dünyaya sunmaktır (ecovillage.org, 2022). Aynı zamanda eko-köy, beden, kalp, zihin ve ruh arasındaki dengeyi kurmak ve sürdürmek, kendimizle, başkalarıyla, ailemizle, toplumla ve ait olduğumuz tüm ekosistemle uyum içinde yaşamayı hedeflemektedir (ecovillaggi.it, 2022).

Cittadella Luce RIVE (İtalyan Ekolojik Köyler Ağı) ve GEN'e (Küresel Ekoköy Ağı) ve CO.NACREIS'in (Coordinamento Nazionale Associazionie Comunitadi Ricerca Etica Interiore Spirituale) bir parçası olan Sosyal Gelişim Derneği'dir. Gönüllü olarak kurulmuş bir topluluktur ve birlikte yaşamaya ve çalışmaya karar vermiş, yaşam, doğa, sanat sevgisini paylaşan kadın ve erkeklerden oluşmaktadır.

La Citta Della Luce, sürekli bir kişisel ve ruhsal gelişimi önermekte, dönüşüm ve içsel gelişim için etkili araçların yayılmasını ve öğrenilmesini desteklemekte, bireyin içsel potansiyelini gerçekleştirmek, ilişkileri geliştirmek, özgürce iletişim kurmak için teorik bilgiler ve pratik araçlar sağlamaktadır (<https://ecovillage.org>, 2022).

La Citta Della Luce'de konut olan alanlar, atölyeler ve ortak mülkiyete sahip olan tesisler bulunmaktadır. Bununla birlikte eko-köy için ekilmiş 8 hektarlık bir alan da bulunmaktadır. Eko-köyde her yaşta toplamda 35 kişi bulunmaktadır.

Sinerjik, Biyolojik ve Biodinamik Tarım: Eko-köy kendi kendine yetebilmek için çeşitli sürdürülebilir uygulamalar geliştirmiştir. Bu kapsamda:

- Sinerjik tarım ilkelerine uygun şekilde 1 hektarlık alan ekilmiştir.
- Eski yerel tahıllarla tohumlaşmış 7 hektar, tahıllar, baklagiller, biyolojik salata, biodinamik tarım yöntemleri ve permakültür ile aşılanmıştır.
- Etraftaki ormandan toplanan meyveler ile kendi marmelatlarını üretmektedir.
- Tisane hazırlamak için kullanılan şifalı otlar ve doğal kozmetik ürünler hazırlanmaktadır.
- Biyolojik içerik sağlayan 400 zeytin ağacı bulunmakta ve bu zeytinler hem yenilmekte hem de yağlarından kozmetik ürünler hazırlanmaktadır.
- Otantik beslenme ilkeleri açısından zengin, sağlıklı bir bal üretmek için 12 kovan bakılmaktadır (ecovillage.org, 2022).

Birçok alanda olduğu gibi bina yapımında, hidrolik, elektrik üretme alanlarında da La Citta Della Luce eko-köyü kendi kendine yetebilmeye önem vermektedir. Bu kapsamda kendi konutlarını sürdürülebilir malzemelerle yenilemekte ve misafirler için daha iyi mekânlar oluşturmaktadırlar. Güneş panelleri kurarak sıcak su sağlanmakta, 17 KW'lık bir fotovoltaik sistemle de biyo-inşaat ilkeleri çerçevesinde zemin düşük sıcaklıkta ısıtılmaktadır.

Bunların yanında sanata çok önem veren eko-köyde *La Terra e il Fuoco* sanat atölyesi kurulmuş ve bu atölyede seramik parçaları, tabak, bardak, vazo üretimi yapılmaktadır. Atölyede, endüstriyel üretim noktalarından geri kazanılan bakır, pirinç gibi geri dönüştürülmüş kristaller ve metaller kullanılarak el yapımı ekolojik takılar da yapılmaktadır. Ayrıca eko-köyde doğal malzemelerden giysiler yapan *Fili di Luce* atölyesi de bulunmaktadır. Eco-Calzature atölyesinde ise doğal kauçuktan ayakkabı, kot pantolon üretimi yapılmaktadır (<https://ecovillage.org>, 2022).

Campanara

Eko-köy projesi, 1985 yılında Campanara papaz evinin ve kilisesinin satın alınmasıyla başlamıştır. Eko-köyde, aynı aileden 7 yetişkin ve 7 çocuk bulunmaktadır. Grubun amacı, kendi kendine geçimini sağlamak, eski sanatların ve el sanatlarının yeniden keşfedilmesi, geliştirilmesi ve ekosisteme saygı gösterilmesidir.

Şekil 4: Campanara

Kaynak: <https://ecovillaggi.it>.

Eko-köyde yabancı meyveler ve eski güller ile sinerjik bahçeler, biyolojik çeşitlilik ve sürdürülebilir doğa parkurları bulunmakta ve korunmaktadır. İlkbahar-yaz ve sonbahar döneminde okul gruplarına yönelik sanat ve el sanatları atölyeleri, müzik konserleri, tiyatro ve eğitici etkinlikleri sunulmaktadır. Bununla birlikte planlama aşamasında da çok sayıda başka girişim de bulunmaktadır. Eko-köy aynı zamanda biniciler ve yürüyüşçüler için eko-kamp yeridir (<https://ecovillaggi.it>, 2022).

Sürdürülebilirliğin sağlanması için her yaş grubunu kapsayan ve eğitim tasarımı kurslarının verildiği bir okul açılmıştır. Eko-köyde yapılan faaliyetler bölge bilgisi ve ürünlerinin dönüşümü ile bağlantılı olduğu kadar, aynı zamanda zanaatkarlık sanatı ile de bağlantılıdır (<https://ecovillaggi.it>, 2022).

La Comunedì Bagnaia

Bagnaia Komünü 1979 yılında kurulmuştur ve RIVE ağının yaratılmasına katkıda bulunmuştur. La Comunedì Bagnaia, eko-köy olmadan önce belediyedir. 1979'da önce iki topluluk deneyiminden doğmuş ve 16 kişiden oluşmaktadır. Öne çıkan unsurları: toplam ekonomik paylaşım, organik tarım, üreme, fikir birliği yöntemi, kendi kendine yeterlilik, politik ve sosyal taahhüttür.

Şekil 5: La Comunei Bagnaia

Kaynak: <https://www.terranuova.it>.

Günlük yaşamda iyi insan ilişkilerini ve ekonomik kaynakların paylaşımını, karşılıklı saygı ve işbirliğini içeren bir grup yaşamını deneyimlemektir. Hak ve ödevlerin adaleti ilkesine dayanmaktadır (<https://ecovillaggi.it>, 2022).

Eko-köyde, mülkiyet kolektiftir ve bölünmezdir. Bu eko-köye katılanlar mal varlıklarını belediyeye bağışlarlar. Eko-köy, 5 ila 65 yaşları arasındaki 20 kişiden oluşmaktadır. Her hafta bir araya gelinip fikir birliği ile kararlar alınmaktadır. Her katılımcı kendi isteklerine ve becerilerine göre hem iç (zanaatkâr veya tarımsal) hem de dış mekâna yerleştirilebilecek kendi işini seçmektedir. Eko-köy, Siena'ya 12 km uzaklıktaki küçük bir tepede yer aldığından, hem kırsalın sessizliğinin tadını çıkarma hem de ülkenin ve şehrin yaşamına katılma fırsatını sunmaktadır. Her üyenin kendi odası vardır, diğer alanlar ise kolektiftir (ecovillaggi.it, 2022).

İlkeleri:

- "La ComunedìBagnaia"nın tüm kaynakları üyelere açıktır. Üye giriş anında tüm mal varlığını Belediyeye devrederek tüm hizmetlerden yararlanma hakkına sahip olmaktadır.
- Komün, yaşamının her anında, üyelerinin sürekli katılımını ararken her türlü otoriterliği reddeder. Meclis bu nedenle tek müzakere organıdır.
- Ev ve iş taahhütleri ve sorumluluklarında, "La Comunedì Bagnaia" kadın ve erkek arasında etkin eşitliği sağlamayı amaçlamaktadır.
- Çağın giderek artan bir şekilde tüketim çağı ve kaynakların irrasyonel kullanımı çağı olarak tanımlanabileceğini kabul eden La Comunedì Bagnaia, kendisini bu eğilime karşıt bir gelişme çizgisine göre örgütlemektedir.
- İnsanlar arasında dayanışma, sevgi, dostluk ve güvene dayalı yeni ilişki biçimleri.
- Sorumluluk ve uzlaşmaya dayalı ortak yaşama katılımının yeni yolları (<https://ecovillage.org>, 2022).

Tarımsal Faaliyet: Çiftlik, yasal olarak 1990 yılından beri organik tarım düzenlemelerini yapmakta ve bu konudaki teknikleri takip ederek kendini bu yönde geliştirmektedir. Organik tarım işleri için kurulmuş olan kooperatif, La Comunedì Bagnaia tarafından yönetilmektedir. Çiftlik, yakacak odun elde edilen 50 hektar baltalık ve 30 hektar zeytin ağacı, bağ, hububat, sebze bahçesi ve yem içermektedir. Ayrıca çiftlikte süt inekleri ve buzağılar, domuzlar, kümes hayvanları ve arılar da bulunmaktadır. Birçok ürün doğrudan belediye tarafından tüketilmekte geri kalanı komşulara ve arkadaşlara satılmaktadır. Çiftlik işleri ile ilgili yardım karşılığında topluluk yaşamı veya organik tarımla ilgilenen insanları ağırlamaktadırlar. Eko-köy, RIVE (İtalyan Ekolojik Köyler Ağı); GEN-Europe (Küresel Ekoköy Ağı); AIAB (İtalyan Organik Tarım Derneği); WWOOF (Organik Çiftliklerdeki İstekli İşçiler) ağlarının üyesidir (<https://ecovillage.org>, 2022).

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Eko-köy yaklaşımı, günümüz medeniyet anlayışına radikal bir eleştiri getirmektedir. Tüketim kültürünün ve medeniyetin mekansal yansıması olarak kent çözümlerini yetersiz gören ve bütüncül çözüm önerileri sunmak konusunda çok boyutlu özelliğiyle fark yaratan eko-köy yaklaşımı, kendi kendine yetebilen insan toplulukları oluşturma hedefiyle hem insanın ekolojik ayak izini azaltmak hem de toplumsal düzeni sağlamak, gelir ve yaşam düzeyleri açısından görülen adaletsizliği ortadan kaldırmak konusunda çözüm üretmektedir.

Çalışmada sosyal, kültürel, ekolojik ve ekonomik boyutları ile bütünsellik oluşturan eko köylerin yerel katılımcı süreçleri geliştirdiği, sosyal ve doğal ortamları aktif olarak yeniden düzenlediği ve yenilediği, çevre kirliliğini önlediği, insanların zararlı davranışlarını en aza indirerek doğanın sürekliliğini sağladığı bulgularına ulaşılmıştır. İtalya'daki eko-köylerin günümüzdeki yaşam tarzına karşı gelerek doğayı koruyan ve doğa ile iç içe uyumlu bir şekilde olmayı, insanın kendi özüne dönerek gelişimini desteklemeyi hedeflediği söylenebilir. Bu kapsamda da İtalyan Ekolojik Köyler Ağı (RIVE)'nin oluşturulması ve İtalya'daki tüm eko köyleri temsil etmesi ve eko köy oluşumlarını desteklemesi açısından önem taşımaktadır. Ele alınan bu eko-köyler, alternatif bir yeşil yaşam tarzının yaratılması ile ilgili ekolojik değerleri benimsemektedir.

Tablo 2: İtalya'daki 4 Eko-Köyün Karşılaştırılması

Eko-köyler ve Özellikleri	Kuruluş Yılı ve Yeri	Nüfus	Konuşulan Diller	Ekolojik	Sosyal	Kültürel	Ekonomik
Torri Superiore	1989 - İmperia	25 kişi	İtalyanca, Almanca, İngilizce.	-Organik Tarım.	-Eko-Misafirhane. Tüm ana kararlar Genel Kurul'da alınmaktadır. -Yönetim Konseyi bulunmaktadır. -Yoga dersleri.	-Halka açık kültür merkezi olarak faaliyet göstermektedir. -Dini ve siyasi bir görüşü yok. Ture Nirvane Kooperatifi. -Eko-misafirperverliğe odaklanmak.	-Kendi üretimlerini yapma. -Sürdürülebilir turizm.
La Citta Della Luce	1995 - Roma	35 kişi	İtalyanca, İngilizce, İspanyolca, Fransızca.	Biyolojik, Biodinamik ve Sinerjik tarım. -Biyo-inşaat. -Sürdürülebilir konutlar.	-Sosyal Gelişim Derneği. -Kültür Deneği.	-Tüm kültürlerin bir arada yaşaması. -Ortak değerlerin göz önünde bulundurulması	-La Terra e il Fuoco. -Eco-Calzature. -Fildi Luce -Elektrik üretimi. -Ortak Mülkiyet alanları. -Kendi üretimlerini yapma.
La Campanara	1987 - Floransa	14 kişi	İtalyanca, İngilizce, İspanyolca.	-Ekosisteme saygı gösterilmesi -Sinerjik Bahçelere önem verilmekte. -Organik tarım yapılmakta. -Ürünlerin dönüştürülmesi	-Eko-kamp oluşturulması -Eğitim kurslarının verilmesi.	-El sanatları atölyeleri. -Zanaatkarlık kurslarının verilmesi. -Müzik konserleri. -Tiyatro ve eğitici etkinlikler. -Tasarım kurslarının verilmesi.	-Kendi üretimlerini yapma.

La Comunedì Bagnaia	1979 - Siena	20 kişi	İtalyanca, İngilizce, İspanyolca.	-Kooperatif tarafında 1990 yılından beri organik tarım yapılmakta. -Organik tarım teknikleri takip edilmekte ve kullanılmakta. -Tarım ile ilgili eğitimlerin verilmesi.	-Fikir birliği yöntemi. -Politik ve sosyal taahhüt. -Hak ve adalet ilkesi. -Kolektif yaşam. -Toplumsal cinsiyet eşitliği.	-Zanaatkarlık kurslarının verilmesi. -Eğitimlerin verilmesi.	-Toplam ekonomik paylaşım. -Kendi üretimini yapma. -Kolektif Mülkiyet. -Kendi kendine yeterlilik.
----------------------------	--------------------	------------	---	--	--	--	---

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2'de ifade edilenler çerçevesinde çalışma kapsamında ele alınan İtalya'daki 4 eko-köyün, tarihsel geçmişlerinin köklü olduğu ve ekolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda çalışmalarda başarılı çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda 4 eko-köy karşılaştırıldığında; çoğunlukla ortaya çıkış fikrinin, yapılanmaların, sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik çalışmaların benzer olduğu görülmektedir. Ancak La Comunedì Bagnaia, kolektif mülkiyet uygulaması ile diğerlerinden farklılaşmaktadır. La Citta Della Luce'de ise daha çok Reiki Metodu Usui felsefesine odaklanıldığı ve bu felsefe ile ön plana çıktığı görülmektedir.

Eko-köyler, doğal yaşamın korunması, kendi üretimini gerçekleştirilmesi, biyolojik tarım yapması ve kendi kurduğu kooperatiflerle aynı zamanda üretim de yapması, insanın özündeki iyiliği ortaya çıkararak doğayla uyum içinde yaşayabilmesinin sağlanması, geleneksel sanatların ve kültürlerin korunarak sürdürülebilirliğinin sağlanması, ortak akıl ile herkesin dâhil olduğu bir süreçte karar alınması ile doğrudan demokrasinin hayata geçirilmeye çalışılması, yerel kaynakların ekonomik kullanılması ilkelerini benimsemektedir. Bu ilkeler, eko-köylerin sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında etkin bir oluşum olarak yer almasını sağlamaktadır.

Bununla birlikte eko-köylerde kararların oybirliği ile alınması doğrudan demokrasinin tesisi için oldukça elverişli bir ortam yaratmaktadır. Çalışmada ele alınan 4 eko-köyde de kişi sayısı en fazla 35'tir. Dolayısıyla bu durum doğrudan demokrasinin yeniden hayata geçirilmesi noktasında önemli bir yere sahiptir. Günümüz toplumlarında yaşayan kişi sayısının fazlalığı nedeniyle birçok ülkede temsili demokrasi tercih edilmektedir. Ancak çoğunluğun kararının dikkate alındığı temsili demokrasiler herkesin düşüncesini yansıtmamaktadır. Bu kapsamda eko-köylerde yaşayan kişilerin sayıca az olması bu ortamlarda kararların tartışılabilmesi ve herkesin tercihi doğrultusunda verilmesi, doğrudan demokrasi açısından önem teşkil etmektedir.

Eko-köylerin ortaya çıkması, insanların doğal yaşama kavuşma isteği ile olmuştur. Tarihsel sürecine bakıldığında eko-köylerin yeni bir olgu oldukları görülmektedir. Buna rağmen dünyanın birçok yerinde eko-köy kurulmuş ve kurulmaya da devam edilmektedir. Bu şekilde devam ederse eko-köylerin sayısının gelecek zamanda artacağı söylenebilir. Bu noktada da eko-köy modelinin sürdürülebilir kalkınma kavramı ile birlikte ele alınıp uygulamaya konulması eko-köylerin varlığının ve doğal yaşamın sürdürülebilir olması konusunda daha anlamlı olacağı ifade edebilir.

Eko-köylerin ifade edilen olumlu yönlerinin yanında bazı olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Eko-köylerin dışa bağımlı olması (tam olarak kendi kendine yetememesi), doğal yaşamı turizme açması bu oluşumların eksik yönlerini ortaya çıkarmaktadır. Bununla birlikte eko-köylerdeki doğal yaşam alanlarının, eko-köyleri tanımak isteyen, bu oluşumlara katılmak isteyen kişilere turizm amaçlı açılması bir bakımdan doğal çevrenin zarar görmesine ve eko-köy oluşumlarının çıkar amaçlı kullanılmasına neden olabilmektedir. Doğayla uyumlu yaşamak, çevreyi korumak,

tehditleri azaltmak, insanı sosyal olarak geliştirmek gibi amaçlara odaklanan eko-köylerin ekoturizm kapsamında turizme açılması doğanın zarar görmesine neden olabilmektedir. Bunların yanında, eko-köyde yaşayanların istedikleri zaman eko-köylerden ayrılabilmesi, eko-köylerin üyelerinin özel ihtiyaçlarına odaklanmak zorunda kalmalarına neden olabilmektedir. Bu nedenle de eko-köylerin sürdürülebilirliği için mevcut üyelerine yeni üyeler eklemek zorunda olması, GEN'in tanımında ifade edilen sosyal ve doğal yaşam çevreleri oluşturulması düşüncesinden uzaklaşılmasına neden olmaktadır. İfade edilenler kapsamında eko-köylerin doğanın korunmasına, alternatif sürdürülebilir yaşam çevreleri oluşturulmasına önemli katkılar sunduğu ancak eko-köylerin dışa bağımlı olması, turizm amaçlı kullanıma açılması, üyelerinin istediği zaman ayrılabilmesi bazı sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle eko-köylerin olumlu yönlerinin geliştirilmesine odaklanılmalı, olumsuz yönlerindeki sorunların da giderilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.

Türkiye'de de Habiata II Zirvesi'nden sonra tartışılmaya başlanan ekolojik yerleşimler daha sonra eko-köy oluşumlarının kurulması ile sonuçlanmıştır. Türkiye'de eko-köy girişimlerinin sayıları az da olsa bu konuda çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Ancak bunların daha emekleme aşamasında ufak girişimler olduğu söylenebilir. Türkiye'de eko-köy hareketleri daha çok yeni ve gelişim sürecin de olsa da ekolojik bilincin gelişimi açısından umut verdiği ifade edilebilir. Bu bağlamda birçok boyutuyla doğayı koruyan, insanın içsel gelişimini destekleyen, organik üretim yapan, sosyalliği ve kültürel değerleri ön plana çıkaran, doğa dostu olan, tarihsel geçmişi ve eko köylerinin başarısı ile İtalya'daki eko köylerin, Türkiye için örnek olabileceği söylenebilir. Doğal yaşam çevrelerinin ekolojik yapısını yeniden düşünmek ve değerlendirmek için eko köy örnekleri ele alınmalı ve her ülke kendi içerisinde uygulanabilirliğini tartışmalıdır.

KAYNAKÇA

- ASIMGİL, B. (2017). XVI. Yüzyıldan Günümüze Eko-Köylerin Tanımlama Yaklaşımlarına Göre Karakteristik Özelliklerinin Saptanması. *Trakya University Journal of Engineering Sciences*, 18 (2), 95-111.
- BROMBIN, A. (2015). Faces of Sustainability in Italian Ecovillages: Food as Contact Zone. *International Journal of Consumer Studies*, 39, 468-477.
- EDİRNE ERDİNÇ, J. & SEÇER KARİPTAŞ, F. (2015). Kentlerden Yorulan İnsanların Kaçış Alanları Eko-Köyler. *Yeşil Bina Dergisi*, 34 (Kasım-Aralık 2015), 45-46, <https://www.yesilbinadergisi.com/edergi/21/34/48>.
- Foundation for Intentional Community (2022). Ecovillages, <https://www.ic.org/directory/ecovillages/>, (Erişim Tarihi: 08.03.2022).
- GÜLERYÜZ, M. (2013). *Bir Ütopya Hareketi Olarak Eko-Köyler: Türkiye'deki Örnekler Üzerine Bir İnceleme*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi/ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- GILMAN, R. (2015). *The Eco Village Challenge. In Context: Living Together. Sustainable Community Development*. USALangley: Context Institute.
- GILMAN R. & GILMAN D. (1991). *Ecovillages and Sustainable Communities. A Report for Gia Trust*. USA Langley: Context Institute.
- Italian Network of Ecological Villages (2015). RIVE-Italian Network of Ecological Villages, 1-32,

<https://ecovillaggi.it/attachments/article/73/RIVE%20BOOKLET%202015%20eng%20def.pdf>, (Erişim Tarihi: 12.02.2022).

KILIÇ, D. & İŞÇAN, F. (2019). Dünya'da ve Türkiye'de Ekolojik Köy Uygulamaları, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Ankara: 17. *Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı*, 25-27 Nisan 2019, 1-9.

KOÇAOĞLU, M. (2015). Yerel Sürdürülebilir Kalkınma ve Kent Konseyleri: Kırşehir Kent Konseyi Örneği Üzerinden Uygulamalı Bir Çalışma, *Paradoks Dergisi*, 11 (2), 97-117.

KURUOĞLU, M., ÇINAR, H. S. & YİRMİBEŞOĞLU, F. (2021). Eco-Village Initiatives in Turkey and a New Alternative Life, *Scientific Research Publishing-Current Urban Studies*, 9, 636-657.

SACHS, J. D. (2019). *Sürdürülebilir Kalkınma Çağı*, B. Gönülşen (Çev.). İstanbul: Yeditepe Yayınları.

ZEYBEK, O. (2020). Auroville Ekoköyü ve Erdem Bahçeleri, *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 22 (2), 383-392, doi: 10.24011/barofd.701034.

ZEYBEK, O. & ARSLAN, M. (2019). Ekoköylerin Kent Ölçeğinde Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma, *ADÜ Ziraat Dergisi*, 16 (2), 135-141, doi: 10.25308/aduziraat.526722.

<https://gen-europe.org/ecovillages/what-is-an-ecovillage/> (Erişim Tarihi: 22.02.2022).

<https://www.yesilist.com/turkiyenin-7-bolgesinden-doga-icerisinde-huzur-bulacaginiz-11-eko-ciftlik/> (Erişim Tarihi: 04.04.2022).

<https://ecotopianetwork.wordpress.com/2010/01/03/ekolojik-koyler-insanin-dogal-yapisina-donme-denemeleri/> (Erişim Tarihi: 04.04.2022).

<https://www.ic.org/directory/ecovillages/> (Erişim Tarihi: 05.04.2022).

<https://www.kapor.com.tr> (Erişim Tarihi: 05.04.2021).

<https://www.yesilist.com/dunyanin-en-guzel-ekokoyleri/> (Erişim Tarihi: 05.03.2022).

<https://m.arkitera.com/> (Erişim Tarihi: 05.03.2021).

<https://tr.inesdelacalzada.com> (Erişim Tarihi: 08.03.2022).

<https://ekoIQ.com/2010/08/04/basit-dogal-ve-paylasimci-eko-koyler> (Erişim Tarihi: 25.02.2022).

<https://www.lacittadellaluce.org/it> (Erişim Tarihi: 21.02.2022).

<https://www.terranuova.it> (Erişim Tarihi: 21.02.2022).

<https://php7.torri-superiore.org> (Erişim Tarihi: 21.02.2022).